

Zaaknr. : 18.ZK06284

Kenmerk : 18IT058452

Barcode :

Notulen van de vergadering van het algemeen bestuur van waterschap Brabantse Delta van 28 november 2018 om 20.30 uur te Breda.

Aanwezig:

De voorzitter: K J. de Vet

De leden: J. van der Aa, M.J.C.M. Arts, K. van den Berg, W.J.H. de Boer, W. Bonthuis, J. van Dam, C.B.M.E. Franssen, M.G.M. Gosens, J.J.M. van der Heijden, C.A.M. de Jong, J.J. Kocx, W.W.J.F. de Koning-Bogers, H. Knook, C.A.M. Korst-Dingemans, C.C.F. Mureau, G.G. de Neve, F.C.J. van Noord, P.H.T. Raedts, Th. Schots, H.C.A.M. Schouwenaars, J.A.M. Slenders, C.A.G. Sneep, W. Spierings, J.P.W.A.A.M. Taks, M.C. Velthoen, J-P. Verroen, A.A.F.M. Wijnen

Afwezig met kennisgeving: L.H. van der Kallen, J.A.P.G. Verhulst, J.J.M. Voets

De (wnd.) secretaris-directeur: A. Meuleman

Notulist: H. Mutsaerts van Het Notuleercentrum

1. Opening en mededelingen

De voorzitter: Dames en heren, allemaal van harte welkom bij deze openbare algemene bestuursvergadering. Excuus dat wij te weinig stoelen hebben, want er is veel belangstelling. Als eerste wil ik in deze openbare vergadering het besluit door het algemeen bestuur aan de orde stellen, namelijk het voorstel van de selectie- en adviescommissie om de heer dr. A.F.M. Meuleman te benoemen tot secretaris-directeur van Waterschap Brabantse Delta. Mag dat bij acclamatie?

De heer Schouwenaars: Buiten het ja zeggen op dit mooie voorstel willen wij de selectiecommissie en adviescommissie bedanken voor het unanieme voorstel. Dank daarvoor.

De heer De Boer: Wij willen in openbaarheid nog even zeggen dat wij heel blij zijn met deze kandidaat, wij kennen hem al vele jaren, goed functionerend de laatste jaren in de positie van plaatsvervangend secretaris-directeur, dat heeft hij in volle overtuiging gedaan. Wij ondersteunen zijn kandidatuur van harte en wensen hem veel succes. Ik bedank de commissies die erbij betrokken zijn geweest, voor het goede werk dat zij hebben gedaan.

De voorzitter: Ik wil namens de selectiecommissie onze medewerkers bedanken voor het hele proces, ook de leden van de advies- en selectiecommissie. Deze week werd in het dagelijks bestuur gezegd dat wij heel blij zijn met deze persoon en zojuist werd in vertrouwelijkheid aangegeven dat wij verheugd zijn met deze zeer gekwalificeerde kandidaat. Ik stel voor over te gaan tot benoeming bij acclamatie. Mag ik vragen dat bij acclamatie te doen? (*applaus*) De heer Meuleman is in huis en ik nodig u allen uit voor een borrel in het Koetshuis om er een feestelijke bijeenkomst van te maken. Arthur, hartelijk gefeliciteerd met je benoeming tot secretaris-directeur van Waterschap Brabantse Delta.

De heer Meuleman: Ik ben er ontzettend blij mee en ik bedank iedereen voor het vertrouwen dat u aan mij geeft. Ik ben een tijdje plaatsvervanger geweest maar die past op de winkel en ik ben erg blij dat ik met alle collega's op de publieke tribune kan gaan bouwen aan de winkel. Dat is een heel ander gevoel. Ik vind het moment ook heel mooi om in de rol van secretaris-directeur te stappen. Er komt een nieuw bestuur met ongetwijfeld nog meer ambities dan dit huidige bestuur. Wij hebben met zijn allen met de klimaatop Zuid een geweldig moment gecreëerd waarop allerlei initiatieven rondom duurzaamheid, energie, klimaat van de grond gaan komen en daar hebben wij een hele mooie rol te vervullen, maar wij moeten ook zorgen dat het huis op orde is, dat gaan wij ook doen, samen met al mijn collega's. Ik heb er heel veel zin in. Ik start vanaf 1 januari dus tot die tijd moet u het met de waarnemer doen. Dank u wel.

De voorzitter: Arthur, het idee is dat wij na afloop van deze vergadering een feestelijke borrel in het Koetshuis organiseren, of er een snelle afloop is, daar gaat het algemeen bestuur over.

De heer Van der Heijden: Voorzitter, meteen vooraf even een vraag. Misschien zijn er punten die niet zo belangrijk zijn die zonder tijdsdruk doorgeschoven kunnen worden naar 12 december als wij ook een vergadering hebben. Dan moet u van tevoren wel aangeven welke punten dat zijn, want dan kunnen wij de punten behandelen die wel noodzakelijk zijn.

De voorzitter: Ik vraag de heer Merks even naar de agendapunten te kijken vanuit dat perspectief. Ik stel voor snel over te gaan naar de droogte, en ik zal wat strakker sturen, want we hebben een volle agenda.

2. Spreekrecht

De voorzitter: Er hebben zich geen sprekers aangemeld.

3. Hoofdpunten voor deze vergadering

3.a. Hoofdpunten voor deze vergadering (informerend)

3.a.1. Evaluatie droogte 2018

De voorzitter: De heer Arens houdt een korte presentatie over de droogte. Wij hebben geprobeerd grondig te kijken naar de droogte in de afgelopen periode omdat wij verwachten dat dat de komende jaren vaker voorkomt in de context van het klimaat en dat alle strategische discussies in een nieuw perspectief komen te staan.

De heer Arens: Ik geef een korte inleiding op de evaluatie van de droogte. In augustus hebt u als algemeen bestuur opdracht gegeven om de droogte van dit jaar goed te evalueren. Dat hebben wij gedaan en wij hebben goed geluisterd naar wat u in die vergadering heeft gezegd, u hebt bijvoorbeeld gezegd in gesprek met stakeholders te gaan en het te bekijken over de verschillende pijlers in de organisatie, zoals crisis, beleid en operatie. Wij hebben de evaluatie met een flink aantal mensen gedaan en twee daarvan die heel actief waren in het team, zijn hier aanwezig, dat zijn Marcela en Inge van Wezel. Zij kunnen eventuele vragen beantwoorden. Wij hebben het over de evaluatie maar de droogte is nog in volle gang. Op dit plaatje ziet u de situatie met onttrekkingsverboden van nu. Wij kennen in zeven gebieden nog steeds onttrekkingsverboden vanuit het oppervlaktewater, dat is heel bijzonder. Het kleine gebiedje in het rode cirkeltje spant de kroon, dat zijn de Wouwse gronden die al vanaf 21 juni dit jaar onttrekkingsverboden kennen en dat is dik vijf maanden. Ik ga in op hoe bijzonder 2018 was, de belangrijkste conclusies, de gevolgen voor de strategische dossiers en hoe gaan wij verder, want we hebben nog werk te doen. Hoe bijzonder was 2018? Naar 2018 kan men hydrologisch en meteorologisch kijken. Hier ziet u een plaatje van de Rijnaafvoer vanaf 1 maart tot eind oktober en u ziet dat er situaties geweest zijn waarin de Rijnaafvoer minder dan 800 m3 per seconde was. Nu schommelt het nog steeds rond de 750 m3 per seconde, dat is ongeveer de helft van wat normaal is. Meteorologisch betreft het neerslagtekort, u ziet in het oranje cirkeltje de piek van dit jaar waarbij wij zelfs boven het droogste jaar 1976 uitkwamen, het jaar sinds er metingen worden uitgevoerd. Wij hebben geen record gevestigd maar 2018 staat wel in de top-5 met het maximale neerslagtekort. In West-Brabant zien wij veel bijzondere verschijnselen, de afvoer van de Bovenmark is lange tijd nul m3 per seconde, zit er maar net boven. Wij hebben veel blauwalgoverlast gehad op het Markvlietsysteem mede veroorzaakt door iets te geringe doorspoeling, grondwaterstanden die een halve tot hele meter lager zijn dan normaal, op 22 oktober jl. hebben wij een nieuw onttrekkingsverbod van oppervlaktewater gekregen en dat is ook heel bijzonder, op verschillende plaatsen hebben wij noodcapaciteit moeten aanleggen om voldoende doorvoer in het systeem te krijgen, waaronder de Marksluis en de inlaat bij de Roode Vaart. De belangrijkste conclusies zijn dat wij op basis van enkel 2018 geen conclusies zullen trekken over onze rol bij de zoetwatervoorziening. Je kunt twee kanten op. Wij zijn er trots op dat wij alles uit de kast hebben gehaald om in alle hoeken van ons gebied zoetwater te krijgen of is het een moment om achter de oren te krabben, is dat de bedoeling en is het conform de afspraken? Dat er ook een rol voor de gebruikers zelf is. De tweede conclusie is dat 2018 bevestigt dat wij de belangrijke dialoog moeten blijven voeren met de watergebruikers en wij als waterbeheerder. De derde conclusie is dat klimaatverandering waarschijnlijk druk zal zetten op de waterbalans, de balans tussen vraag en aanbod. Wij zien een afnemende beschikbaarheid en een toenemende vraag en dat gaat conflicteren. Een van de onderwerpen die kunnen bijdragen aan een redelijk goede balans tussen vraag en aanbod, is het inrichten van robuuste systemen. 2018 laat ook zien dat water sturend is en water laat zich niet sturen. Het waterschap heeft als functionele overheid een belangrijke rol om goede dingen uit te dragen zoals dat natuur en teelten veel meer het peil volgen dan andersom. Het waterschap kan de zelfvoorzienendheid stimuleren, dat men niet alleen naar het waterschap kijkt, u levert toch? Nee, u heeft zelf ook een verantwoordelijkheid. De derde rol die wij meer naar ons toe zouden moeten trekken, is het accommoderen van andere organisaties in hun visies over hoe zij omgaan met klimaatadaptatie. Een andere belangrijke conclusie was dat de beleidskaders niet altijd even scherp waren. Op hoofdlijnen ligt er beleid, maar dat heeft niet altijd een goede vertaling naar het werk buiten, daar moeten wij aan werken. Dan twee strategisch belangrijke dossiers, de eerste is de Roode Vaart.

De ontwikkeling van blauwalg op het Markvlietsysteem en wat wij daarvoor hebben moeten doen dit jaar, lijkt het nut en de noodzaak van de Roode Vaart aanwezig. Het tweede strategische dossier is het Volkerak Zoommeer. In 2018 heeft het besluit van de minister ervoor gezorgd dat wij vrij neutraal in de besluitvorming over het Volkerak Zoommeer kunnen zitten want de minister heeft gezegd dat er tot 2032 geen geld is voor het zout maken van het Volkerak Zoommeer, waarin staat dat het Rijk zich meer zal inspannen om het gehalte in de zomer laag te houden. Dat wij daar neutraal in kunnen zitten heeft onder andere te maken met dat wij een waterakkoord hebben gesloten met RWS in 2015, waarin staat dat het Rijk zich veel meer zal inspannen dan voorheen om het chloridegehalte in de zomer laag te houden. Om hier gevolg aan te geven, gaat RWS aan de slag met de Krammersluizen en zorgt ervoor dat er in 2022 een goed werkend innovatief zoetzout scheidingsstelsel wordt aangelegd. Samen met gebruikers wil men kijken of wij in het oranje gebied – het is maar 3.000 ha, een klein gebiedje van Brabantse Delta- de zoetwatervoorziening kunnen optimaliseren. Het vervolg. Wij zijn nog niet klaar, een van de belangrijkste dingen om nu mee aan de slag te gaan is zoveel mogelijk water conserveren om de grondwaterstanden weer omhoog te krijgen, want die zijn erg gezakt. De eindconclusie is dat wij nog geen definitieve antwoorden hebben op alle dossiers en vraagstukken en dat wij met een actieprogramma aan de slag gaan, waarbij wij onderscheid maken in de dingen die wij absoluut voor 1 april – wanneer het groeiseizoen weer begint – klaar moeten hebben en de dingen die later kunnen.

De heer Arts: Mijn ordevoorstel is om dit onderwerp te behandelen in een themabijeenkomst. Het is zo omvangrijk met zoveel aspecten, zodat er in de volle breedte over kan worden gesproken.

De voorzitter: Daar ben ik gevoelig voor, het is ook mogelijk in de vorm van een symposium met onze externe partijen daarover indringend te praten. Ik stel voor aan het begin van het jaar een wat grotere bijeenkomst met derden te organiseren, want dat wordt eigenlijk gevraagd. Zullen we even snel een rondje maken voor operationele suggesties voor de vervolgbijeenkomst? Die suggestie nemen wij in ieder geval over, dus ik vraag u beknopt te reageren.

De heer Arts: Complimenten voor de organisatie en het dagelijks bestuur voor de hands-on mentaliteit bij de bestrijding van de droogte.

De voorzitter: Ik had dat aan het einde willen doen. Wij zijn het eerste waterschap in Nederland dat deze evaluatie klaar heeft en ik heb hem meteen aan de directeur-generaal overhandigd. Het team dat hierachter zit, maar ook in de zomer en de vakantieperiode waren alle mensen te allen tijde beschikbaar.

Mevrouw Raedts: Akkoord met het voorstel. Ik zal mijn lange verhaal niet vanavond houden. Ik vind dat wij even moeten applaudiseren voor onze medewerkers en het dagelijks bestuur (*applaus*), want het is een geweldig rapport met handvatten voor het algemeen bestuur om hiermee verder te gaan en er is veel werk verzet de afgelopen zomermaanden. Het lage grondwaterpeil, ik ben blij te horen dat er nog steeds gewerkt wordt aan het verhogen van het grondwaterniveau, want voor de natuur is dat van levensbelang en voor de landbouwsector evenzeer van groot belang, als het gaat om het beregeningsbeleid voor de komende zomer. Mijn uitdrukkelijke wens is om daar heel hard aan te werken. De rest volgt een andere keer.

De voorzitter: Wij zetten dit soort punten op een lijstje en komen daar later op terug.

Mevrouw Korst: Ik sluit mij hierbij aan, ik had dezelfde tekst op papier staan. Ik stel voor om een themavergadering te organiseren en dan expliciet in te gaan op de aanbevelingen die voorgesteld worden in het rapport, dat wij daarover kunnen discussiëren. Wij hebben een aantal vragen en suggesties voorbereid, is het een idee om die vragen en suggesties met een soort technische inbreng vooraf bij het dagelijks bestuur te deponeren om daar een lijn in te vinden.

De voorzitter: Daar zeggen wij ja tegen en dat gaan wij gewoon zo doen.

De heer Taks: Ik sluit mij aan bij de complimenten, want ik vind het bijzonder dat de medewerkers zo adequaat hebben gereageerd, ook al zouden er bepaalde grenzen bij in het verleden gemaakte afspraken overschreden zijn, dan geldt voor mij: nood breekt wet.

De heer Van der Heijden: Als wij kijken naar de uithoeken van onze polder zag ik beregeningsinstallaties draaien en de peilbeheerders en de verkeerstoren hebben ervoor gezorgd dat er water kon komen. Wij hebben even een dipje gehad met de blauwalg. Van de inleider begrijp ik dat het een goede optie zou zijn om de Roode Vaart door te spoelen, dus die optie zien wij als gebouwd heel graag. Op dit moment staat het peil erg laag en als wij het grondwater aan willen vullen, dan zou het een optie zijn om op het moment een centimeter of 10 tot 15 toe te voegen. Het is maar een gedachte.

De heer Van Dam: Voorzitter, bedankt voor de snelheid van de tussentijdse rapportage. Er werd gesproken over de lage grondwaterstand maar dringt dit ook door bij gemeenten en inwoners? Er wordt gewoon onverantwoord verhard alsof er niets aan de hand is.

De voorzitter: Daarom is het symposium en de dialoog met alle partners zo belangrijk, zodat er betrokkenheid en bewustwording ontstaat.

De heer Van Noord: Deze zomer hebben wij een ingewikkelde situatie gehad met onze medewerkers en daar is hard aan gewerkt. Kunnen zaken beter? Ja, daarvoor doe je een evaluatie om dat goed te bekijken. Is het waarschijnlijk dat dit soort dingen nog een keer gaat gebeuren? Ja, gezien de klimaatverandering et cetera. Goed en nuttig om verder zaken op te pakken.

Mevrouw De Koning: Ik sluit mij aan bij de complimenten voor de organisatie. Onze vragen sturen wij naar u toe. Fijn te horen dat er een thema of symposium komt, want er moet van buiten naar binnen gewerkt gaan worden. De omgevingswet komt eraan, allerlei zaken, participatie burger maar ook andere overheden erbij betrekken. Ik wil een suggestie doen, namelijk tijdelijk een loket openen voor burgerinitiatieven, want er zijn burgers die voelen dat er iets moet gaan gebeuren en dat zij graag mee willen denken. Op een gegeven moment werd gezegd, het beleid moet verder naar buiten gedragen worden, als ik het goed begrepen heb. Kunnen wij daar als bestuur iets aan bijdragen of moeten wij kaders scherper stellen zodat daarmee aan de slag kan worden gegaan?

De heer De Boer: Uit het rapport blijkt dat alle betrokken partijen de inspanningen van het waterschap erg hebben gewaardeerd. Dat blijkt ook uit de reacties in deze vergadering. Daar sluit ik mij graag bij aan. Vandaag stond er een bericht in BN De Stem met een paar kritische geluiden, dus niet iedereen is tevreden en daar moeten wij ook aandacht aan besteden. Ik las daarin dat op een na alle vennen in Brabant in ons gebied zijn verdroogd, dat 44% van de landbouwers de grond niet heeft kunnen beregenen en dat diverse planten en insecten de droogte niet hebben overleefd. Dat is allemaal verklaarbaar, maar ik vraag in de themabijeenkomst aandacht voor het feit dat een op de vijf landbouwers niet tevreden was over de communicatie, die heeft op diverse onderdelen gehaperd volgens het persbericht. Wellicht kan hierop worden teruggekomen in de themabijeenkomst.

De voorzitter: Dat gaan wij zeker doen, ik heb het ook in de krant gelezen maar ik heb ook een brief ontvangen van de ZLTO en die bewaar ik altijd want die krijg je bijna nooit, dat het alleen maar positief was.

De heer Wijnen: Het iedereen naar de zin maken hoeven we niet te proberen, want dat lukt toch niet. Op de eerste plaats dank aan alle medewerkers en de organisatie. Het is fantastisch gegaan. Wij zullen een aantal vragen stellen voorafgaand aan de themabijeenkomst en dat wij er uitgebreid tijd voor moeten nemen om te kijken hoe wij hiermee verder gaan. Hier en daar heeft men wat steken laten vallen, maar waar geen water is, verliest de keizer zijn recht. Ik kijk uit naar de thema-avond.

De heer Sneepe: Complimenten voor de rapportage, presentatie en documentatie, ook de waardering namens ons agrarische deel van de achterban, niets dan lof.

De voorzitter: Ik stel voor het voor vanavond hierbij te laten. De operationele suggesties worden meegenomen naar de bijeenkomst die wij gaan organiseren. De droogte was een bijzonder fenomeen, daarom moeten wij een bijzondere bijeenkomst organiseren die erop gericht is: leer uw waterschap verder kennen, vooral de dialoog opzoeken. Naar aanleiding van de suggestie van de heer Van der Heijden stel ik voor vanavond de volgende agendapunten te bespreken: 3.b.1 begroting, 3.b.2 belastingverordeningen, 3.b.3, mandatering uitvoeringskredieten, 3.b.4 reactie CAB en 4.d. PHARIO alsmede alle punten die niet besproken hoeven te worden.

Besluit: Het algemeen bestuur neemt kennis van de uitkomsten van de evaluatie droogte 2018 Waterschap Brabantse Delta en het vervolg (Actieprogramma Droogte (na) 2018).

3.b. Hoofdpunten voor deze vergadering (besluitvormend)

3.b.1. Begroting 2019

De heer Van der Aa: Voorzitter. Dank en waardering voor de heldere, goed ingedeelde en samengestelde begroting. De kenmerken zijn de extra lasten voor de waterketen, investeringen in assets, onderhoud en organisatie, dat doet een grote greep uit de egaliseringsreserve. Wij onderschrijven de noodzaak van deze aanpassingen, onze assets moeten betrouwbaar zijn en de risico's moeten zoveel mogelijk beperkt worden. Wij zien dat er volgens afspraken in het bestuursakkoord is gewerkt om de stijging voor de drie aangewezen profielen binnen het afsprakenkader te houden, namelijk door een extra onttrekking uit de egaliseringsreserve

watersystemen van circa 900.000 euro. Wij erkennen dat daardoor de tarieven van de watersysteemheffing beïnvloed zijn. Wij zetten wel grote vraagtekens bij de noodzakelijke extra geraamde kosten van 1,5 miljoen euro voor de externe slibverwerking door de SNB-partners in 2019. Zijn de ramingen voldoende hard om nu als geraamde verliespost op te nemen? Los daarvan, nog vraagtekens omdat de commissie nog een gouden ei mag leggen. Wij zien het effect van de nieuwe kostentoedeling, met name bij de categorieën ongebouwd en natuur. Deze voorbeeldprofielen vallen mede daarom niet binnen het uitgangspunt van het bestuursakkoord van maximale stijging van de tarieven, inflatie plus 2,5%. Dit zijn constatering die ik heb uitgesproken, maar wij stemmen in met de begroting.

De heer Knook: Voorzitter, de begroting 2019 is een helder en duidelijk document, wel waren wij bijzonder verrast door de grote afwijkingen van de kadernota. Dit wordt wel netjes uitgelegd en een van de redenen zijn de extra gelden die nodig zijn voor SNB, maar dit is al het tweede opeenvolgende jaar dat SNB een grote greep uit onze begroting doet en al twee jaar lang wordt gezegd dat dit komt omdat energiefabrieken later in gebruik worden genomen of dat de ingebruikname nog problemen geeft. Hoe lang gaat dit duren en hoe lang blijven wij dit accepteren? Ook de tariefsontwikkeling voor ongebouwd baart ons grote zorgen. Het is het vierde achtereenvolgende jaar dat de tarieven meer stijgen dan de afgesproken 2,5% plus inflatie. De zorgen zitten vooral in het feit dat de personeelskosten in 2019 enorm stijgen en niet duidelijk is wat de consequenties hiervan zijn in de toekomst. Een ander punt van zorg is de aantrekkende markt die ervoor gaat zorgen dat er minder aannemers zullen inschrijven op projecten, omdat ze veel keuze hebben met gevolgen voor de budgetten en projecten die effect zullen hebben op de lasten in de toekomst en niet op de lasten voor 2019. Al met al, deze begroting geeft grote zorgen voor de toekomst, omdat duidelijk wordt dat de lastenontwikkeling eerder zal stijgen dan dalen. Wij vragen het dagelijks bestuur kritisch te bekijken of de projecten in dit rap tempo uitgevoerd moeten worden als wij een betaalbaar en goedkoop waterschap willen blijven en wij zullen misschien onze ambities moeten bijstellen of onze beperkte middelen efficiënter in moeten gaan zetten.

De heer Taks: Voorzitter. Bij deze laatste begroting van de huidige bestuursperiode trekken wij de conclusie dat de afspraken in het bestuursakkoord onverkort gehandhaafd zijn in de voorbije periode. Wij hebben vastgehouden aan een optimale uitvoering tegen zo laag mogelijke lasten van de wettelijke waterschapstaken in verband met veiligheid, waterkwaliteit en watersysteembeheer. Binnen de beschikbare financiële ruimte kon ook ingespeeld worden op de gevolgen van de klimaatverandering zonder dat dit tussentijds tot aanpassing van de tarieven moest leiden. Ook voor de noodzakelijke klimaatadaptatie kan ook in 2019 voldoende geld worden vrijgemaakt binnen het kader van duurzaam financieel beleid, dat geeft voldoende speelruimte voor de noodzakelijke taken maar je kunt je afvragen zoals voorgaande sprekers hebben gezegd, of het grote aantal ambitieuze projecten die op de lijst staan, allemaal op korte termijn uitgevoerd kunnen worden. Klimaatadaptatie zal soms andere projecten kunnen verdringen, dan moeten wij prioriteiten stellen. Voor ons geldt onverkort dat wij ook de komende jaren na de komende verkiezingen moeten vasthouden aan de politiek van zo laag mogelijke lasten met een goed evenwicht tussen de lastenontwikkeling en klimaatadaptatie. Voor het laatste punt betekent dat dat wij de noodzakelijke maatregelen moeten treffen, dat wij daar ruimte voor moeten scheppen maar dat we moeten oppassen voor ongebreidelde ambities die soms ook loskomen in de klimaatdiscussie. Laten wij voorzichtig zijn en het evenwicht bewaren tussen lasten en klimaatadaptatie.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter. Dit is de laatste keer dat wij in deze samenstelling de begroting vaststellen. Het is een overgangsdokument voor onze opvolgers in maart en deze begroting baart ons grote zorgen. Door de grote ambities en doordat de basis niet op orde is, moeten wij putten uit onze reserves om de doelen in het bestuursakkoord – de tarieven niet laten stijgen – te realiseren. Hierdoor wordt het nieuwe bestuur voor een moeilijke taak gesteld, want willen wij nog steeds het goedkoopste waterschap zijn, wat betekent het om onze klimaatdoelen te halen? Daar geeft deze begroting geen antwoord op, deze is financieel sluitend gemaakt door te putten uit de reserves. Wij hebben nagekeken waar wij nog invloed op kunnen uitoefenen maar op dit moment is het nauwelijks te beïnvloeden, dat wij hiermee schoorvoetend akkoord moeten gaan, want dit is het. Meerdere collega's hebben deze zorgen ook in commissieverband uitgesproken. Op een aantal zaken doen wij er een tandje bij, klimaatadaptatie en duurzaamheid, en op een aantal zaken vinden zaken plaats waar wij nog geen besluit over hebben genomen, zoals over de reorganisatie van de waterketen, het lange termijn assetmanagement waar wij nu geld voor voteren en inzet op plegen, terwijl wij nog niet kunnen bijsturen, dat baart ons grote zorgen naar de toekomst toe. Wij zullen hierop bij de mandateringslijst terugkomen want met name in een overdrachtsjaar moeten wij juist kien zijn op onze opvolgers zodat zij op een goede manier verder kunnen. Wij moeten nu alle zeilen bijzetten en wij wensen de nieuwe secretaris-directeur veel succes om de basis op orde te krijgen en onze ambities bij te stellen met een goed advies aan het nieuwe dagelijks bestuur.

Mevrouw Raedts: Voorzitter, mijn beginconstatering is dat er forse budgetten zijn uitgetrokken voor diverse zaken, bijna 3 miljoen euro meer dan in de kadernota is vastgesteld, met name 1,5 miljoen euro als bijdrage voor SNB hakt er flink in. Ik wens de portefeuillehouder veel succes om tot een gunstiger resultaat te komen

voor het waterschap. Een ander zorgpunt zijn de kosten voor het op orde krijgen en houden van de assets in de waterketen. Daarover worden wij begin 2019 verder geïnformeerd, maar het blijft een zorgpunt. Ik ben het eens met mijn collega's die zich zorgen maken over de grote greep uit de reserves dit jaar, dat kan eenmalig maar niet vaker uiteraard. Desondanks gaan wij akkoord met deze begroting, met een kleine doorkijk naar de toekomst. De uitgaven stijgen, dat is ook zo en dat lijkt onvermijdelijk, al is het alleen maar door de klimaatverandering. Er komen steeds grotere opgaven op het bordje van het waterschap en wij kunnen moeilijk zeggen, wij doen daar niet aan mee, wij zullen daar niet in investeren. Wij moeten uiteraard kritisch zijn op de uitgaven maar ook op de begrotingen van de verbonden partijen, want daar gaat ook veel geld in om. Door de toenemende uitgaven de komende jaren verwacht ik dat de belastingtarieven verhoogd zullen moeten worden, want wij kunnen niet een van de goedkoopste waterschappen blijven als wij zoveel opgaven hebben. Wel moet goed gekeken worden naar een evenredige stijging van de tarieven, want zowel ongebouwd agrarisch als natuurterreinen hebben de laatste jaren navenant meer tariefstijgingen gehad dan andere categorieën. Daarvoor verwijs ik naar de tabel bij het verslag van de Financiële Commissie, die is bij de agenda bijgevoegd.

De heer Van Dam: Voorzitter, grote stijging van onze lasten door onttrekking uit de reserves, eenmalig maar niet meer om de begroting sluitend te krijgen. U stelt voor om geen bezuinigingen toe te passen omdat de risico's te groot zijn, akkoord, maar wij moeten goed kijken dat de uitgaven sober zijn want dat zou tot best wel tot een stukje bezuiniging kunnen leiden. Wij moeten ons vooral afvragen, wat zijn onze kerntaken, waar moeten wij als basis aan voldoen? Er komt een tijd dat wij goed moeten kijken dat wij onze ambities moeten bijstellen en dat wij moeten kijken naar prioritering van projecten om te kunnen voldoen aan een sluitende begroting. Er wordt gesteld dat volgens de afspraken in het bestuursakkoord de stijging van de lasten plaatsvindt, maar het is stijging op stijging en als je dat over de jaren uitrekent, dan is het wel een enorme stijging. Toch gaan wij akkoord met deze begroting met de kanttekeningen die wij geplaatst hebben.

De heer Kocx: Voorzitter, complimenten voor de goed leesbare begroting, technisch inhoudelijk is hij uitgebreid besproken in de Financiële Commissie. Dat heeft onder meer geleid tot een addendum bij de begroting en wij gaan er gemakshalve vanuit – maar dat staat niet in de stukken – dat dit integraal onderdeel uitmaakt van de nieuwe begroting. Dat is wel belangrijk omdat er een aantal wijzigingen in staat. De voorbeeldprofielen huishoudens en bedrijven blijven binnen de afgesproken norm van het bestuursakkoord, maar sommige ook maar net. En andere profielen hebben wel een forse lastenverhoging. Als voorbeeld, natuurterreinen gaat 15,6% omhoog en gemeenten gaan 23% omhoog volgend jaar. Deze verhogingen moeten heel goed gecommuniceerd en uitgelegd worden. Om de tarieven te kunnen continueren is er een bedrag van 8 miljoen euro vanuit de reserves ingezet, anders zouden de tarieven nog een fors stuk hoger zijn geweest, namelijk 5 tot 6% hoger en dat kunnen we niet blijven doen. Dat is dan nog zonder de stijging van de WOZ in de profielen mee te nemen. In de praktijk stijgen de lasten voor burgers en bedrijven dus nog veel meer dan nu in de voorbeeldprofielen staat. Dat probleem heb ik al eerder aangekaart. Al met al maken wij ons grote zorgen voor de toekomst en ik geef een paar voorbeelden. De uitgaven stijgen in 2019 met ruim 7 miljoen euro ten opzichte van 2018 en ook met 5 miljoen euro ten opzichte van onze kadernota 2019, ofwel we geven volgend jaar 5% meer uit dan dit jaar. Door de enorme inzet in 2019 van 7 miljoen euro uit de egaliseringsreserve is deze in een jaar verminderd met meer dan de helft. Er rest ons eind 2019 nog maar 5,3 miljoen euro voor de komende negen jaar of wellicht nog minder omdat wij een deel van de reservering onverharde wegen zullen moeten gebruiken nu het arrest van de Hoge Raad definitief is geworden. De investeringen zullen in 2019 veel hoger zijn dan gemiddeld. Waar er een investeringsvolume is van ruim 34 miljoen euro per jaar, zijn de investeringen in 2019 ruim 58 miljoen euro en de verhoogde investeringen geven juist in de toekomst na 2019 meer kapitaallasten, rente en afschrijvingen. Wij hebben inmiddels voor ruim 1 miljard euro aan vaste activa met een restant boekwaarde van ruim 400 miljoen euro die allemaal nog afgeschreven moeten worden. Daar staat eind 2019 een bedrag van 375 miljoen euro aan geldleningen tegenover, 10 miljoen euro hoger dan eind dit jaar, dus onze schuldenlast stijgt nog steeds. Als de rente in de toekomst ook fors gaat stijgen, dan kunnen de kapitaallasten als een molensteen om onze nek gaan hangen. De kapitaallasten maken nu al ongeveer een derde deel uit van de begroting, ruim 48 miljoen euro zijn wij sowieso al kwijt aan de kapitaallasten waar wij weinig invloed op kunnen uitoefenen. Kosten van kwijtschelding en oninbaar stijgen jaar op jaar, terwijl wij hadden gedacht dat nu de economische situatie stukken beter is dan vijf jaar geleden, die zouden gaan dalen. Kwijtschelding kost ons samen bijna 3,7 miljoen euro en oninbaar ruim 1 miljoen euro, samen 5 miljoen euro per jaar. Dit kan zo niet doorgaan. Het nieuwe bestuur zal in 2019 duidelijke keuzes moeten gaan maken om de lasten in de komende jaren niet buitenproportioneel te laten stijgen. Daar komt bij dat door de klimaatveranderingen er steeds meer van het waterschap gevraagd zal worden. Het waterschap dient voor burgers en bedrijven wel betaalbaar te blijven. Tot slot, een suggestie. Ik heb het probleem van de voorbeeldprofielen al een paar keer naar voren gebracht, ook in de financiële commissie. Mijn suggestie zou zijn, het gaat in principe om de problematiek van de vaste WOZ-waarde in de profielen die niet meestijgt met de werkelijke waarde van panden en huizen. Neem dit mee naar de Unie of de CAB II-commissie, zodat zij kunnen kijken of zij met die voorbeeldprofielen iets anders kunnen doen, want het is nu heel oneerlijk en in feite vergelijken wij appels met peren, want wij vergelijken een huis nog steeds met de waarde van vijf of tien jaar geleden en in werkelijkheid zijn die

waarden veel hoger, dus in werkelijkheid betalen de eigenaren van die panden ook veel meer. Neem dat mee naar de Unie en kijk of daar een oplossing kan komen, mede omdat er bijvoorbeeld bij de voorbeeldprofielen bedrijven bij beide profielen een pand in eigendom staat. Ga je dat vertalen naar huur, dan komt er ook voor die bedrijven een ongelukkige uitkomst uit.

De heer Schouwenaars: Voorzitter. Een moeilijke opgave om niet teveel te herhalen, want wij delen de zorgen die al uitgesproken zijn. Laat ik eerst iets doen dat ik in de commissie beloofd heb en dat is de ambtelijke organisatie van harte bedanken voor het vele en mooie werk, want ik vond het nodig om dit nog een keer in openbaarheid te herhalen. De laatste begroting van dit dagelijks bestuur over deze bestuursperiode. Het ademt een beetje 'na ons de zondvloed' uit. Het klinkt wat hard maar de zorgen van het algemeen bestuur zijn nauwelijks vertaald in deze begroting en de toelichting daarop. Wij onderschrijven de keuzes die gemaakt zijn, laten wij daar eerlijk in zijn. Op dit moment niet knabbelen aan de ambities terwijl er grote opgaven voor ons liggen, maar wij zien wel dat de egalisereserves fors moeten worden aangesproken om de begroting sluitend te krijgen. Ik noem even wat. Vorig jaar zeiden wij, dit is een prima vertaling van wat in de kadernota is afgesproken, onze algemene beschouwingen hebben wij in het voorjaar gedaan, de kadernota, maar wat blijkt nu? Er is een compleet nieuwe financiële situatie ontstaan. Met andere woorden, we hadden vanavond geen nieuwe directeur moeten benoemen en allerlei andere dingen niet moeten doen, maar algemene beschouwingen moeten houden omdat er een compleet nieuwe situatie is ontstaan. 2,8 miljoen euro extra netto lasten is substantieel. Dan ziet de begroting er compleet anders uit dan wij in de kadernota hadden afgesproken. Het debacle SNB begint ons steeds meer als een molensteen om de nek te hangen. Gelukkig kon de portefeuillehouder zeggen, daar komen wij nog deze bestuursperiode op terug hoe wij om moeten gaan met de slibverwerking en met onze dochter SNB. Water van waarde, daar gaan wij nu veel geld in investeren maar wij weten dat de investering alleen maar meer vragen zal opwerpen. Wij weten hoe Water van waarde is ontstaan, omdat wij met elkaar vastgesteld hebben dat wij een aantal basics niet op orde hebben en dat wij onvoldoende beeld hebben op de onderhoudstoestand van onze assets. Dan gaat het niet opleveren dat er projecten naar voren geschoven kunnen worden, dan gaan wij nog een zwaardere opgave krijgen dan nu al wordt gesuggereerd en in de projectenlijst wordt opgenomen.

2020 en verder worden zware jaren. Dan wordt gezegd, wij kunnen niet langer het goedkoopste waterschap zijn, maar wij zijn liever een goed waterschap dan een goedkoop waterschap.

De heer De Neve: Voorzitter. Ik spreek onze ongerustheid en zorgen uit bij de begroting 2019. Als wij op deze manier verder gaan, dan komt de bodem van de schatkist erg snel in zicht. Wij teren veel te veel in en de lasten blijven maar stijgen, de reserves zijn bijna uitgeput. De schuldenpositie zal eerder toe- dan afnemen. Tot op heden was de begroting steeds in lijn met de kadernota, de begroting 2019 kent een behoorlijke afwijking van de recent vastgestelde kadernota. Het effect op de tarieven zal vooral voor een aantal categorieën, boeren, burgers en buitenlui goed in de portemonnee merkbaar gaan worden. Complimenten voor de organisatie die een goed stuk heeft opgesteld. Wij stemmen in met deze begroting met de kanttekening over nut en noodzaak.

De heer Sneepe: Voorzitter. De begroting past op zich keurig binnen de kaders die wij hebben afgesproken, dus complimenten daarvoor. Echter, wij constateren net als iedereen hier, dat de reserves flink worden aangesproken en de tarieven voor onze burgers nemen flink toe. Dat baart ons ook grote zorgen. Daarom en in aansluiting op de strategische dossiers uit de evaluatie droogte 2018 en de strategische discussies die wij met onze partners voeren over klimaatadaptatie en de gezamenlijke opgave om daar het hoofd aan te bieden, is de VVD er voorstander van om vanuit het perspectief van functionele, direct waarde toevoegende innovatie scherp te focussen op de wettelijke kerntaken en andere zaken strak te prioriteren, te temporiseren of te heroverwegen om de reserves niet verder uit te putten en bij voorkeur weer aan te vullen. Aanvullend op die discussie acht de VVD het raadzaam om de risico's van klimaatadaptatie nog eens scherper in beeld te brengen op grond van lange termijnvoorspellingen van klimaatdeskundigen en zo nodig de risico's te herijken of aan te vullen en desgewenst daarvoor extra financiële en materiële voorzieningen te treffen.

De heer Schots: Voorzitter. Ik breng alle complimenten over de transparantie en duidelijkheid van de begroting – en dat is iets anders dan de inhoud – over aan degenen die daar heel wat uren in gestopt hebben. Zij zijn hier deels aanwezig en deels niet. Ik ben blij dat het document in goede aarde is gevallen bij u. U geeft allemaal uiting aan uw zorgen over de kostenontwikkeling 2019 en de volgende jaren en die zorgen delen wij nadrukkelijk met u. Bij de kostenontwikkeling en de toelichting kunt u lezen waar het vandaan komt en voor zover dat 2019 betreft, is er gezien de korte termijn niet al te veel mogelijkheid en ruimte om daarop te beknopten of te bezuinigen. Het merendeel van de kostenontwikkeling naar 2019 is het gevolg van externe factoren van diverse aard en dat zijn op deze termijn voor het waterschap onbeïnvloedbare kosten. Velen van u hebben de extra kosten voor SNB genoemd. U weet dat wij daar vorig jaar ook tegenaan gelopen zijn en toen hebben wij met veel druk en pressie voor 2017 een aangepaste kostenverdeling SNB weten te realiseren, die ons voor dat jaar een klein miljoen euro aan kosten heeft bespaard. Deze afspraak was eenmalig en heeft echter geen automatische doorwerking naar 2018 en 2019,

daarover loopt momenteel een discussie in de werkgroep die door de aandeelhouders in het leven is geroepen. Deze club is voortvarend aan het werk en zal aan het eind van het jaar een voorstel doen voor een aanpassing van de kostenverdeling SNB om de knelpunten het hoofd te bieden. Wij hebben uit voorzichtigheidsoverwegingen ervoor gekozen om niet vooruit te lopen op een voordelig resultaat van die kostenaanpassing, hoe plausibel het ook is dat veranderingen niet anders dan in het voordeel van ons zullen uitpakken, maar de voorzichtigheid gebiedt ons om bestaande afspraken over de kostentoedeling te respecteren zolang er geen andere afspraken over gemaakt zijn. Hopelijk komen die aan het eind van het jaar en hebben zij effect voor 2018 en de daaropvolgende jaren. De heer Van der Aa heeft gezegd dat wij wat al te gemakkelijk de kostenprognoses van SNB hebben overgenomen en daar niet op voor ons voordelige wijze in gecorrigeerd hebben. Wij zijn ervan uitgegaan dat SNB de kosten zorgvuldig geprognosticeerd heeft en dat is het uitgangspunt voor onze begroting en dat geldt ook voor de kosten van alle andere verbonden partijen die op een aantal punten tot een plus voor ons leiden, waarbij bij vrijwel iedereen een belangrijke factor van de plus is de afspraken die in cao-verband zijn gemaakt en die op die manier doorwerken in de loonkosten. Wij zijn met u van mening dat dit een zorgelijke situatie is en wij nemen uw adviezen om vanuit verschillende invalshoeken daar in de komende periode naar te kijken buitengewoon serieus. De kadernota is daarvoor het geëigende instrument en de geëigende periode om dat te doen en in dat tijdstraject zullen wij deze ontwikkelingen meenemen en tegen het licht houden. Enerzijds moeten wij serieus naar de kosten van de lopende operaties kijken, anderzijds liggen er nieuwe uitdagingen op het gebied van klimaatadaptie, energietransitie en circulaire economie waar wij aan de ene kant de uitdagingen die daar liggen opnemen en er kosten voor maken voor zover de risico's hiervan acceptabel zijn, aan de andere kant zullen wij nog een keer goed moeten kijken naar de prioritering of temporisering om de kostenontwikkeling in de tijd zo goed mogelijk in de grip te houden. De afgelopen jaren heeft het algemeen bestuur een aantal keuzes gemaakt die ik korthedshalve typeer als een tandje erbij op diverse vlakken en dat werkt door in de cijfers en naar de komende periode en ook in de kadernota zullen doorwerken. In dat traject moeten wij opnieuw kijken naar waar wij mee doorgaan en of dat allemaal kan. Wij zullen een kritische blik moeten houden en kijken hoever de polsstok kan zijn en wat wij ons wel en niet willen of kunnen veroorloven gelet op onze belastingtarieven en de ontwikkeling daarvan en de reservepositie, die in de begroting 2019 meer is aangesproken dan wij in de kadernota verondersteld hebben. Deze ontwikkeling leidt ertoe dat wij de tarieven binnen de gestelde kaders kunnen houden maar gelijktijdig geeft het aan dat dit in de toekomst kritisch gevolgd en zo nodig bijgestuurd zal moeten worden. U heeft een aantal punten genoemd die specifieke aandacht vragen, de kwijtschelding waarvan wij in deze bestuursperiode hebben afgesproken dat wij daar nu niets aan doen maar in het overdrachtsdocument ligt het basismateriaal klaar voor het nieuwe bestuur om daar een oordeel over te vellen. De kostentoedeling hebben wij onlangs besproken en die beïnvloedt niet de totale kosten, maar wel de verdeling over de categorieën en de ontwikkeling van de lasten per categorie. De normering of de voorbeeldprofielen waarmee wij de lasten per categorie bekijken, heeft in onze discussie over de CAB-voorstellen aangetoond dat die profielen niet op alle punten voldoende representatief zijn. De fractie Bedrijven heeft daar bij herhaling, ook vanavond weer een keer op gewezen. Ik heb in de commissie toegelicht dat de door ons gehanteerde voorbeeldprofielen niet onze eigen keuze zijn, maar deze worden door alle waterschappen in Unieverband gebruikt. Ik ben het eens met de suggestie van de heer Kocx om de representativiteit van de voorbeeldprofielen in het bredere beeld een keer op Unieniveau aan de orde te stellen en te kijken of we daarmee nog wat kunnen doen. De WOZ-waarde is ook uitvoering besproken in de financiële commissie, is ook een issue dat heel lastig is, omdat de WOZ-waarde die wij gebruiken voor de vaststelling van de tarieven op een ander peilmoment gemaakt wordt dan wanneer de aanslagoplegging plaatsvindt en als je intussen grote wijzigingen in de WOZ-waarde hebt, dan krijg je het probleem dat belastingplichtigen meer aangeslagen worden dan wij bij het vaststellen van de tarieven verondersteld hebben. Ik denk dat ik hiermee in grote lijnen gereageerd heb op uw zorgen. Nogmaals samenvattend, vanuit het dagelijks bestuur worden die onderkend en we zien hierin de opdracht om in de komende periode met de kadernota daar in lange termijnperspectief voldoende aandacht aan te schenken en waar nodig en mogelijk, bij te sturen in een richting die door u allen is aangegeven. Dat laat onverlet dat wij voor 2019 uiterst scherp zullen moeten zijn op kosten en kostenontwikkelingen, ook al zijn die op korte termijn nou eenmaal minder beïnvloedbaar dan op lange termijn.

Tweede termijn

Mevrouw Van den Berg: Blij dat het dagelijks bestuur onze zorgen deelt, maar mijn zorgen blijven wel staan ook omdat wij twee momenten hebben waarop wij formeel juridisch de begroting vaststellen, dat is vanavond en de kadernota geeft het perspectief op de lange termijn weer, maar juridisch is vandaag de votering van de middelen naar de toekomst toe, voor het komende jaar aan de orde. Daarom vind ik dit wel een moment om te markeren en niet alles naar de kadernota te verschuiven. Met deze begroting geven wij de organisatie de input om gewoon volgens deze begroting te gaan werken en ik wil juist nu gezien de financiële situatie en een aantal punten die wij hebben, nogmaals stipuleren dat er nadrukkelijk moet worden gekeken naar kostenbeheersing, risico- en asset management en in control zijn. Het is aan het nieuwe bestuur om dat te vertalen in de kadernota, welke ambities zij zien en wat dat betekent voor de kostenontwikkelingen voor onze tarieven, want daar ligt volgend jaar het moment. Om dan nu te verwijzen

naar de nieuwe kadernota, dit is juridisch het moment dat wij het geld voteren. Ik heb niet echt het gevoel dat u aan het sturen bent en daarom gaan wij schoorvoetend akkoord met deze begroting maar het had ook anders gekund.

De heer Kocx: Voorzitter, ik ben blij dat het dagelijks bestuur de brede zorgen van het algemeen bestuur voor de toekomst begrijpt en onderschrijft. Ik hoop dat zij in de korte resterende periode daar ook naar handelt. Dank dat mijn suggestie voor de voorbeeldprofielen wordt meegenomen naar de Unie, ik hoop dat daar wat uit gaat komen en dat wij dan wat eerlijker kunnen zijn met het voorspiegelen van tarieven, ook belangrijk om eerlijk te zijn naar burgers en bedrijven over wat het werkelijk is. Wij kunnen ook schoorvoetend akkoord gaan met de begroting. Ik wil nog een suggestie doen en misschien kunnen wij afspreken gezien de enorme afname van onze reserves, dat mocht er in 2019 ergens een meevaller ontstaan, deze onmiddellijk te parkeren zodat het nieuwe bestuur daar aan het eind van het jaar iets van kan vinden en niet te gebruiken om bijvoorbeeld ergens anders een tegenvaller op te vangen. Die moet dan op een andere manier opgevangen worden. Graag die toezegging.

De heer Schouwenaars: Voorzitter, ik weet niet of de term schoorvoetend akkoord gaan op zijn plek is. Het dagelijks bestuur zegt, in dit laatste jaar willen wij onze ambities nog niet inleveren, dat juichen wij toe, maar ambities behouden is de positie als waterschap beter definiëren. Er ligt een uitgebreide opgave voor ons, de kerntaken van nu zijn hetzelfde als van vijf jaar geleden maar daar is een andere invulling bij gekomen. Daar moeten wij ons op voorbereiden. Onze maatschappelijke opgave om een goed waterschap te zijn houdt ook in dat wij goed zijn voor de mensen die het niet op kunnen brengen, met andere woorden het onmiddellijk ter discussie stellen van het kwietscheldingsbeleid is voor ons een onbegaanbaar pad.

De heer Schots: Voorzitter, dank dat u in meerderheid of misschien wel unaniem akkoord gaat met de begroting ondanks alle kritische opmerkingen. Richting mevrouw Van den Berg wil ik zeggen dat ik met de duiding dat ik gemakshalve alles naar de toekomst verschuif, absoluut niet akkoord ga. Veel van uw vragen van financiële aard over prioriteitsstelling over kerntaken en ambities hebben op de toekomst betrekking en dan kan ik niet anders doen dan zeggen dat wij dat in het perspectief van de komende kadernota kunnen bekijken. Dus de verwijzing naar de kadernota is een gevolg van alle vragen die u gesteld heeft. Dat betekent niet dat wij voor 2019 alles laten lopen zoals het is, kostenbewustzijn staat hoog in het vaandel van de organisatie en dat blijft onverminderd. Risicobeheersing en asset management zijn aan de orde van de dag en waar wij voortdurend mee bezig zijn. Ik denk dat wij met deze begroting 2019 met name in de sector waterketen hebben bezuinigd wat er bezuinigd kon worden, maar aan de andere kant wij ook onder ogen gezien hebben dat er nou eenmaal meer kosten zijn als wij het Water voor waarde-concept willen gaan doorvoeren. Ook voor 2019 zitten wij strak aan de financiële touwen om te zorgen dat het goed beheersbaar blijft. De suggestie van de heer Kocx om meevallers te parkeren is begrijpelijk, maar wij hebben de regels waaraan bij ons bij de begroting te houden hebben en als dit bestuur hebben wij ooit een reserve- en voorzieningenbeleid vastgesteld en binnen die kaders zullen wij moeten omgaan met voordelen en tegenvallers. Om elke meevaller op voorhand een hele andere bestemming te geven, dat gaat iets te ver. Uw intentie vind ik duidelijk, maar de knalharde toezegging omdat nu voor eens en altijd te gaan doen, is even iets te kort.

De heer Kocx: De suggestie was niet om ze al te bestemmen maar om ze te parkeren, zet ze opzij en ga ze niet ergens anders voor gebruiken, zodat het nieuwe bestuur kan besluiten wat ermee gebeurt.

De heer Schots: Net als er meevallers zijn, zullen er tegenvallers zijn en dan moet je voor de tegenvallers dezelfde afspraak maken. Dat is iets minder makkelijk dan u nu suggereert, maar wij nemen uw suggestie in belangrijke mate mee. De heer Schouwenaars wijst er terecht op dat we onze ambities nog niet ingeleverd hebben en dat ook niet gaan doen en dat dat zijn weerslag heeft in de begroting 2019 en dat wij in de opmaat naar de komende bestuursperiode, die ambities en alle andere dingen die genoemd zijn, opnieuw tegen het licht zullen houden. Dat gaat gebeuren.

Besluit: Het algemeen bestuur stemt in met:

- 1. De begroting 2019;**
- 2. De voorgestelde dekking van het resultaat van de taak Watersysteembeheer (nadelig 5.741.539 euro);**
 - a. Toevoeging financiële meevallers aan de bestemmingsreserve DFB-WS: 845.714 euro;**
 - b. Onttrekking uit de bestemmingsreserve DFB-WS: 1.792.166 euro;**
 - c. Onttrekking uit de egaliseringsreserve WS: 4.795.086 euro;**
- 3. De voorgestelde dekking van het resultaat van de taak Zuiveringsbeheer (2.380.198 euro nadelig);**
 - a. Toevoeging financiële meevallers aan bestemmingsreserve DFB-ZB: 960.825 euro;**
 - b. Onttrekking uit de bestemmingsreserve DFB-ZB: 870.631 euro;**
 - c. Onttrekking uit de egaliseringsreserve ZB: 2.470.392 euro;**

- 4. Het vaststellen van het subsidieplafond voor het verstrekken van subsidies volgens de regeling "Aanpak van emissies uit diffuse bronnen" voor 2019 op 36.000 euro;**
5. De nieuwe verdeelsleutel van de beheerproducten Bestuursrechtelijke handhaving en Strafrechtelijke handhaving.

3.a.2. Vaststelling belastingverordeningen 2019

Besluit: Het algemeen bestuur stemt in met:

- 1. De vaststelling van de Verordening verontreinigingsheffing Waterschap Brabantse Delta 2019 en de daarbij behorende bijlagen I en II;**
- 2. De vaststelling van de Verordening watersysteemheffing Waterschap Brabantse Delta 2019;**
- 3. De vaststelling van de Verordening zuiveringsheffing Waterschap Brabantse Delta 2019 en de daarbij behorende bijlagen I en II.**

3.b.3. Mandatering van het dagelijks bestuur tot het verstrekken van uitvoeringskredieten in 2019

Mevrouw Bonthuis: Voorzitter, het doet ons deugd dat er een redelijke lijst van projectvoorstellen ligt die wij aan onszelf willen houden als algemeen bestuur. Vanuit bestuurlijke vernieuwing hebben wij gezegd, dit moet een mogelijkheid zijn. Wij hoopten dat niet alles geselecteerd zou worden en ik denk dat we daar aardig in geslaagd zijn. Een paar specifieke aandachtspunten van onze fractie. Wij hebben systeemherstel waterketen bij het algemeen bestuur willen houden omdat het gevoel van niet in control zijn op de assets toch wel erg overheersend is en ook in de begroting steeds doorklinkt. Wij vinden het jammer dat we al een aantal dingen hebben moeten besluiten met de begroting, terwijl er nog een voorstel systeemherstel gaat komen, dat is eigenlijk met terugwerkende kracht daarover bezig zijn. Ik vond het ook jammer dat de lange termijn assetplanning niet meegestuurd was ondanks dat dat misschien erg veel leesvoer was, dat is een besluit van het algemeen bestuur en niet van iemand anders, want dat is heel belangrijk voor die keuze. Iets wat samenhangt met de keuze om het systeemherstel waterketen bij ons te houden is dat wij in de begroting hebben kunnen lezen dat wij het zakelijk recht van de afvalwaterpersleiding nog niet hebben gevestigd als waterschap en dat is toch wel bijzonder omdat het een aantal miljoenen kost om dat u te gaan regelen. Het is een van onze belangrijkste assets, wij hebben een versie 2.0 daarvan geaccordeerd. Hoe kan dat allemaal samengaan? Dat geeft opnieuw het gevoel van onrust, zijn wij wel in control?

De heer Van der Aa: Voorzitter. Wij hebben ook een aantal projecten voorgesteld om aan het algemeen bestuur voor te behouden en niet te mandateren. De redenen hiervoor zijn in het algemeen de complexiteit en omvang van projecten, ook in euro's, de partners met wie wordt samengewerkt, duurzaamheidsaspecten en in enkele gevallen de onzekerheidsmarge die erbij vermeld staat. Wij hebben al een jaar ervaring opgedaan en er zijn misschien wel enkele schrikreacties, maar dat valt wel mee als ik het goed begrijp, omdat er wel enkele afwijkingen zijn geweest ten aanzien van de onzekerheidsmarge, maar het is een lijstje van netto veertien projecten omdat er nog twee op de agenda staan. Wij stellen voor om deze projecten ook waar maar een of twee fracties dat hebben aangegeven, allemaal aan ons voor te behouden en geen mandaat te verlenen zoals in het roze kolommetje aan de rechtse kant is weergegeven onder de condities voor wat betreft de grote lijst zoals afgesproken is met het dagelijks bestuur.

De heer Kocx: Voorzitter. Wij hebben totaal twee projecten aangemeld om niet te mandateren, in totaal zijn er zestien aangemeld door een of meerdere fracties. Twee worden vandaag of volgende maand besloten en er blijven er voor 2019 veertien over, want ik neem aan dat alles wat roze is wij niet gaan mandateren. Veertien is best nog veel maar daarmee kunnen wij wel leven, want er zijn een of meerdere fracties die dat graag terug willen laten komen en wie zijn wij om dat recht te ontnemen. Er zijn totaal tweeënvertig projecten voorgesteld om te mandateren dus minus zestien blijven er nog zesentwintig over die wij wel aan het dagelijks bestuur mandateren. Dat geeft volgend jaar ruimte in de algemeen bestuursagenda en dat is mooi meegenomen.

De heer Schouwenaars: Voorzitter, mij ontnemt niemand het recht om niet te mandateren maar ik vind het teleurstellend dat wij in het tweede jaar dat wij met deze methodiek werken, toch nog zestien projecten op de lijst tegenkomen, waarvan dagelijks bestuursleden of een fractie vinden dat ze dat niet willen mandateren zonder dat wij daarover op enige manier met elkaar gesproken hebben en de motivatie en argumenten daarvoor. Het is zo maar een lijstje. Ik weet niet waarom projecten 9, 10 en 11, rwzi's, volgens het CDA moeten worden voorbehouden aan het algemeen bestuur. Ik had graag de discussie gevoerd om hen te kunnen steunen of te zeggen van, wil je niet te veel. Het voldoet niet aan de ideeën die wij twee jaar geleden hadden maar wij kunnen ermee leven dat er veertien blijven staan.

De heer Schots: Voorzitter, de projecten die op deze lijst terecht zijn gekomen, op grond van hetgeen de diverse fracties heeft bewogen om die niet te mandateren, heeft te maken met duurzaamheid, en betrokkenheid van andere partijen, participatie, omvang van bedragen of van onzekerheidsmarges. Het is de

keuze van de fracties om dat te doen en het voorstel van de waarnemend secretaris-directeur om projecten waar minstens twee fracties bedenkingen tegen hebben, bij het algemeen bestuur te houden, hebben wij gevolgd. Wij hebben er veertien of zestien en dat is iets meer dan vorig jaar, ik heb het niet precies nageteld. Dat begrijp en respecteer ik ook. Aan de andere kant zitten er een aantal projecten bij die gezien het besturen op hoofdlijnen, niet op de lijst hadden moeten staan, maar als u de behoefte heeft om deze projecten terug te zien, wie zijn wij dan om daar nee tegen te zeggen. Ik kan mij voorstellen dat u een aantal dingen ook gelet op de discussie bij de begroting, weer op uw tafel wilt krijgen. De opmerking van mevrouw Bonthuis dat de lange termijn assetplanning er nog niet is annex waardoor het voorstel systeemherstel waterketen door u aan u zelf wordt gehouden, dat lange termijn asset planningverhaal is in de onderzoeks- en ontwikkelfase gereed, alleen er was onvoldoende ruimte en tijd om het zodanig voorbereid te hebben dat het vanavond in deze vergadering besproken kon worden en daarvoor behoorlijk wat tijd vrij te maken die het verdient. Dat ging met de agenda van vanavond gewoon niet. Dat heeft u tegoed in de vergadering van januari. U koppelt daaraan uw voorbehoud voor het voorstel systeemherstel waterketen, dat vind ik erg jammer want dat is typisch een project waar veel dingen in zitten die juist niet in alle grote projecten zitten die u heeft aangehouden, maar alle kleinigheden die om naar een structureel goede asset planning te komen, ook moeten gebeuren en dat zou wat mij betreft een project kunnen zijn wat u rustig zou kunnen mandateren, maar een aantal fracties heeft daar niet voor gekozen en dat is dan iets waar wij ons aan conformeren en het bij u terug laten komen. Op het punt van het zakelijk recht AWP kan ik niet een, twee, drie spontaan reageren, dus daar zal ik bij u op terugkomen. Ik dacht dat de fractie Bedrijven technische vragen heeft gesteld, maar ik begrijp dat het antwoord u niet tevreden heeft gesteld. Daar kijken wij nog naar. Mijnheer Schouwenaars, de discussie hierover die u wat gemist heeft, is een constatering die ik onderschrijf. Mochten fracties vanavond de behoefte hebben om projecten naar andere kolommen te schuiven, dan is dat mogelijk, maar dit is het voorstel dat na al uw reacties in het voortraject boven tafel is gekomen.

Tweede termijn

Mevrouw Bonthuis: Voorzitter. Ik wil ondersteunen wat de heer Schouwenaars als lid van de commissie bestuurlijke vernieuwing aandraagt dat het op zijn plaats zou zijn om met steekwoorden te beargumenteren waarom wij een en ander aan het algemeen bestuur willen houden, zodat je iets snapt van de motivatie en ook de urgentie voor fracties. Om dat voor mezelf ter harte te nemen, wil ik het plan uitwerking dijkversterking Geertruidenberg Amertak toelichten. Dat is voor ons een majeur onderwerp en dat wij daar wellicht een nieuw traject moeten starten, maar in ieder geval flinke wijzigingen in het lopende traject zijn opgetreden en mede omdat het participatietraject daar verre van vlekkeloos is verlopen.

De heer Van der Aa: Voorzitter. Ik heb in eerste termijn in het kort onze argumentatie in grote lijnen genoemd. De heer Schouwenaars vraagt terecht naar de motivatie van het CDA voor die drie WKK installaties. Dat kan ik in steekwoorden doen: ten eerste de omvang van het project in Bath, de omvang in aanpak en in euro's, de keuzeopties tussen soorten WKK's, de onzekerheidsmarge met name in Bath en de duurzaamheidsaspecten in relatie tot de energietransitie. Dat is met name voor Bath. Voor de andere geldt dat in iets mindere mate. Waarom wij de andere erbij gezet hebben is, waarom zou je het alleen bij Bath doen als de andere er veel op lijken. Ik weet dat die andere wat minder scherp zijn, maar misschien komt het nog wel bij elkaar.

De heer Knook: Voorzitter, even een verduidelijkende vraag. Wij dachten dat er afgesproken was dat er minimaal twee fracties moesten zijn om projecten te mandateren aan het dagelijks bestuur. Bij een aantal projecten zijn wij de enige die dat aangedragen hebben en die staan nu op de lijst die bij het algemeen bestuur blijven. Dat was volgens mij de afspraak niet en als wij willen besturen op hoofdlijnen, dan moeten wij ons aan onze afspraken houden. Een korte toelichting waarom wij het project Waspik verbetering regionale keringen op de lijst hebben gezet. Wij dachten, Geertruidenberg hebben wij ook aan ons gehouden, dus deze houden wij ook bij ons omdat er nog een stukje onduidelijkheid was van de gemeente Waalwijk en verbetering afvoer capaciteit Margrietstraat in Bosschenhoofd. Wij willen de vinger aan de pols houden om te voorkomen dat er afwenteling op het buitengebied ontstaat en dat de wateroverlast wordt verschoven van het stedelijk gebied naar het buitengebied.

De heer Van Noord: Voorzitter. Als ik het zo hoor, als wij even terugkijken, dan denk ik dat het helemaal niet mandateren, hebben wij verlaten, daar hebben wij een mooie stap mee gemaakt. Vorig jaar hebben wij die eerste stap gemaakt en dat gaf al een heel stuk verlichting. Dit jaar hebben wij weer een mooie stap gemaakt met het boekje, dat was allemaal goed geregeld. Ik wil voor ons allemaal de suggestie geven, een aantal suggesties is al gedaan, kunnen wij hier voor de volgende keer nog een stapje zetten. De discussie over het waarom is wel op zijn plaats en als het ons lukt om die lijst kleiner te maken, dan zijn wij weer met besturen op hoofdlijnen bezig. Wij maken stappen maar het is de moeite waard om met een paar mensen of in het volgend bestuur te kijken wat we met deze ervaring nog verder kunnen doen.

De heer De Boer: Voorzitter. Wij vinden besturen op hoofdlijnen belangrijk en daarom hebben wij slechts vier projecten aangedragen om niet te mandateren en van die vier worden er drie breed ondersteund door andere fracties, dus die hoef ik niet toe te lichten. Eentje wordt alleen ondersteund door het CDA en dat is het project Integrale maatregel Halsters Laag en Oudland en ik wil toelichten waarom wij die hebben aangemeld om niet te mandateren. Dat heeft te maken met de politieke gevoeligheid, draagvlak bij betrokkenen en diverse bestuurlijk betrokkenen. Dan nog een opmerking over de procedure. Indertijd hebben wij in de Financiële Commissie hier uitvoerig bij stilgestaan, hoe wij dit gaan doen in het algemeen bestuur en uiteindelijk hebben we gezegd, er komt een voorstel van de secretaris-directeur, dat ligt nu ook voor ter besluitvorming en dan zal er bij meerderheid beslist worden. Daarom ga ik ervan uit dat per project gestemd wordt, dat kan bij handopsteken om te kijken, welke willen we echt mandateren en welke niet. Als dat de goede perceptie is, dan ben ik akkoord, maar ik kreeg de indruk van de portefeuillehouder dat hij het anders wilde gaan doen, maar dat kan ik mis hebben.

De heer Schots: Bij het vaststellen van deze lijst hebben wij de argumenten gevolgd die door u aangeduid zijn, zoals politieke gevoeligheid, participatie, complexiteit of duurzaamheid. Bij al deze projecten spelen deze criteria in enigermate een rol. Als u aanleiding of ruimte ziet om de lijst nog een keer tegen het licht te houden en een paar verschuivingen aan te brengen, dan is dat wat ons betreft prima. Dat betekent dat hij dan nog een keer terug moet komen. De suggestie van de heer Van Noord om terug te blikken en te bekijken, wat hebben we gedaan en wat kunnen wij ervan leren, toen wij vorig jaar deze methodiek geïntroduceerd hebben, hebben wij een expliciete afspraak over evalueren gemaakt, namelijk twee evaluaties. De eerste hebben wij al achter de rug, en die is niet op deze tafel gekomen, hoe is het proces gelopen en wat betekent het voor het proces 2019. In het proces 2019 zijn een paar dingen genuanceerd en dat is op grond van die ervaringen. De tweede evaluatie is wanneer 2018 voorbij is inclusief de afsluiting en afronding van projecten, om dan nog een keer in het algemeen bestuur terug te koppelen. Dat is een andere evaluatie dan waar de heer De Boer op duidt, maar uw punt staat in de planning voor begin 2019 en het lijkt mij verstandig om dat met het zittende bestuur te doen, want u kent de achtergronden en het is moeilijk om die evaluatie met een deels nieuw algemeen bestuur te doen dat de achtergrond niet kent. Ik voelde uw oproep om nog een keer opnieuw naar de lijst te kijken. Als u daar allemaal achter staat, dan gaan wij dat doen en komt de lijst nog een keer terug de volgende keer dat we elkaar ontmoeten.

De heer Knook: Bij interruptie, mijn vraag over het aantal partijen dat het moet voordragen is niet beantwoord. Misschien lost dat een groot deel van het probleem op.

De heer Schots: Het is enerzijds het aantal partijen, anderzijds de criteria, politiek gevoeligheid.

De heer Knook: Wij hebben vorig jaar besloten om te besturen op hoofdlijnen en wij hebben afgesproken dat meerdere partijen het moeten aandragen en niet een partij, dan moeten wij ons daaraan houden.

De heer Schots: Prima, dan strepen we die door, als iedereen het daarmee eens is.

De voorzitter: Is het een idee om de lijst op 12 december te agenderen?

De heer Meuleman: Voorzitter. Een korte toelichting, er is wat verwarring ontstaan over twee of een. Ik kijk naar de heer Merks en die weet dit soort dingen altijd perfect, het gaat om minimaal een partij. Ik stel voor de fracties nog een keer te bellen over deze lijst en deze op 12 december te laten terugkomen.

Mevrouw Bonthuis: Bij interruptie. Vanuit de werkgroep bestuurlijke vernieuwing, ik ondersteun de opmerking van de heer Knook, want hij heeft helemaal gelijk. Wij hebben afgesproken dat er minimaal drie fracties moeten ondersteunen.

De heer Van der Aa: Kijk nog maar eens naar de afspraken die vorig jaar gemaakt zijn, die zijn zeker niet zo hard als die hier genoemd worden. Ik hecht eraan om vanavond te besluiten. De wereld vergaat niet als we er twee hebben staan waar er maar een mocht staan.

De heer Van Dam: Ik ondersteunt de suggestie van de heer Van Noord om volgend jaar kritisch te kijken zodat er minder komen en dit nu vanavond vast te stellen.

De voorzitter: Ik merk dat u het vanavond wilt afhandelen. Wij stellen de lijst met de projecten zo vast.

Besluit: Het algemeen bestuur besluit van welke investeringen in 2019 de besluitvorming over de kredietvoting blijft voorbehouden aan het algemeen bestuur.

3.b.4. Standpunt Waterschap Brabantse Delta op gewijzigd Unievoorstel tot aanpassing van het belastingstelsel

De heer Van der Heijden: Ik stel voor dat we de discussie die we al drie keer gevoerd hebben, niet weer gaan herhalen. Daar zit ik niet op te wachten. Wij zijn het eens met de brief of niet en voor de rest is het klaar.

Mevrouw Bonthuis: Voorzitter. Wij zijn blij met de reactie die er ligt, die doet recht aan hetgeen hier is gezegd. De integrale benadering en besluitvorming moeten wij vooral handhaven ook volgend jaar eind december, dat dat niet verdampt, en dat wij zoeken naar een evenredige vertegenwoordiging van alle partijen die in het waterschap verenigd zijn en dat geldt zeker ook voor de inwoners omdat die in dit traject een slechte vertegenwoordiging hebben gehad. Gremia waarin inwoners vertegenwoordigd zijn, zijn bijvoorbeeld de Consumentenbond, Aedes, Vereniging Eigen Huis, dat soort organisaties. Het vertegenwoordigingsprincipe handhaven.

Mevrouw Raedts: Mijn voorkeur zou hebben gehad dat onze brief een wat directere stijl had gehad zodat het duidelijker over zou zijn gekomen maar inhoudelijk akkoord met de brief. Ik wil u graag wijzen op de brief van VBNE en LTO waarin aandacht gevraagd wordt voor de nieuw te formeren commissie. Zij adviseren, ga niet verder op de ingeslagen weg, formeer een nieuwe commissie die voortborduurt op de bevindingen en resultaten van de CAB en de volledige vrijheid heeft om met een nieuw of aangepast belastingstelsel te komen. Daar kan ik mij helemaal in vinden. Zij stellen ook om de nieuwe commissie een ruime opdracht te geven en samen te stellen met bestuursvertegenwoordigers van de waterschappen als ook uit diverse organisaties en andere overheden.

De heer Van der Aa: Voorzitter. De strekking van de brief is duidelijk, namelijk dat wij niet willen dat ingestemd wordt met voorlopige besluiten waarover wij het mogelijk al eens zouden zijn. Wij hadden nog best aandacht willen vragen voor enkele onvolkomenheden en suggesties willen meegeven aan de twee commissies die ingesteld worden, en dat zijn waterkwaliteitsmaatregelen en de kosten natuur. In de komende jaren zult u zeker van ons gaan horen over de problematiek kostenveroorzaking vanwege medicijnresten, daar komen wij op terug.

De heer Taks: Voorzitter. Na de vele vergaderingen over dit onderwerp ligt er nu een korte overzichtelijke brief met als conclusie dat het voorstel niet kan worden omarmd. Daar blijkt te weinig liefde uit voor de voorstellen en de verdere procedure. Ik begrijp goed dat het een strategische keuze is om in gesprek te blijven met de Unie van waterschappen, want het alternatief is dat het aan de minister wordt overgelaten en dan moeten we maar afwachten wat ervan komt. Het risico bij deze procedure is wel dat het voorstel zoals het oorspronkelijk luidde en door ons afgezwakt zou moeten worden, toch doorgaat met slechts marginale aanpassingen. Dat lijkt mij toch een groot risico. Wij zouden het liefst het hele project cancelen maar wij hebben hier gediscussieerd en wij hebben meegestemd over diverse voorstellen. Verstuur deze brief maar, maar de scepsis is bij ons heel groot.

De heer Kocx: Voorzitter, wij zijn blij met deze brief. De conceptbrief die wij in de Financiële Commissie hebben besproken, is gelukkig helemaal van tafel. Deze brief is veel duidelijker en wij staan volledig achter de brief die nu gestuurd wordt. Vandaag hebben wij ook de brief van LTO en natuurterreinen gekregen en wat mij betreft is die eigenlijk nog iets beter en scherper en geeft de gevoelens van het algemeen bestuur nog beter weer, maar wij kunnen leven met de brief die er nu ligt. Ik stel voor dat de dijkgraaf bij de Unie ook overweegt te putten uit de brieven van LTO en natuurterreinen.

De heer Schouwenaars: Ik sluit mij aan bij de vorige sprekers. Nette brief, wij hadden bepaalde woorden misschien iets anders geformuleerd en komma's verplaatst, maar prima verhaal. De boodschap die u mee moet nemen naar de Unie, is helder, wij zijn tegen de voorlopige besluiten. Als u namen wilt horen van wie er in de commissie moet zitten, dan wil er twee noemen: Wim Vermeend en Leo Stevens, om iemand met een andere mindset te betrekken en om niet alleen van binnenuit te wroeten aan ons eigen systeem.

De heer De Boer: Voorzitter. Het is moeilijk zo niet onmogelijk om een brief te schrijven die de mening van alle fracties of bestuursleden weergeeft, want de belangen zijn divers en enig opportunisme is niemand vreemd. De CAB probeert te abstraheren en te objectiveren, ik vind dat een lovenswaardig streven en dat moet de commissie vooral blijven doen. De voorliggende brief is algemeen van aard en die kan gezien de discussies die wij gevoerd hebben, gewoon zo uit want het is best een goede brief. Wellicht heeft de heer Wijnen een andere mening.

De heer Wijnen: Onze fractie kan zich in grote lijnen vinden in de brief aan de Unie. Duidelijk is aangegeven dat het algemeen bestuur niet instemt met het voorstel in de huidige vorm en dat wij geen voorlopige beslissingen willen nemen. Wij hebben wel onze twijfels over het slot van de brief over een grondige herziening van het huidige voorstel, tot resultaat komen is de vraag. Zoals de heer Van der Kallen eerder heeft aangegeven, moet er vanaf de basis gestart worden en niet gewerkt moet worden met het bestaande voorstel als start en als wij alleen al kijken naar de agrarische sector die landelijk door de overheid wordt

ingepakt met deze regelgeving, heel anders dan onze collega's in het buitenland. Als wij vorige week hebben geluisterd naar Omroep Brabant over onze sector, dan moeten wij de noodkreet als boodschap overbrengen niet alleen aan de Unie maar ook aan de minister van Landbouw. Als wij tijdens de behandeling van de Unievoorstellen in de vorige vergadering goed geluisterd hebben naar de inbreng van onze collega's, dan wordt dat standpunt door andere fracties gedeeld. Wij willen vragen om dat in de brief aan de Unie te verwoorden.

De heer Schots: Voorzitter, wij hebben hier lange discussies over gehad, de laatste twee weken geleden in de Financiële Commissie. Daar heb ik geproefd en dat proef ik hier vanavond ook weer, dat u vindt dat de gevoelens van het algemeen bestuur rondom het voorgestelde stelsel goed in de brief verwoord zijn. Over punten en komma's kun je altijd van mening verschillen maar alles wat in de voorgaande bijeenkomsten aan de orde is geweest, is duidelijk in deze brief verwerkt. Wat er duidelijk in staat is dat wij niet van zins zijn om gefragmenteerde besluitvorming te doen. Uit onze contacten in den lande blijkt dit standpunt breed door de andere waterschappen wordt gedeeld, ieder verwoordt dat op zijn eigen manier, maar ze bedoelen allemaal hetzelfde. Ik ben er redelijk gerust op dat die richting in de besluitvorming door de ledenvergadering van de Unie de belangrijkste richting zal zijn. Daar is onze dijkgraaf bij en die heeft goed gehoord wat u allemaal bij herhaling gezegd heeft. Diverse suggesties die tot aanpassing van de brief zouden kunnen leiden, begrijp ik, maar aan de andere kant moeten wij er ook een keer een punt achter zetten, want grosso modo geeft de brief meer dan duidelijk weer wat er in het algemeen bestuur leeft. Ik neem aan dat de derde partijen hun brieven niet alleen aan ons maar ook aan de andere gremia gestuurd hebben en die zullen ook bij de Unie terechtkomen. Het principe van evenredige vertegenwoordiging om ook externe groeperingen mee te laten kijken bij de beoordeling, is wat het CAB in het vorige traject ook gedaan heeft. Er zijn legio klankbordbijeenkomsten geweest van allerlei maatschappelijke organisaties die hun inbreng hebben kunnen leveren. De commissie die toen gewerkt heeft, kan niet verweten worden dat ze dat onvoldoende gedaan hebben. Ik neem aan dat die werkwijze ook in het vervolgtraject onverminderd gevolgd zal worden.

De voorzitter: In deze opmerkingen kunt u zich herkennen? Zo ja, dan zal ik in de vergadering bij de Unie dit geluid zo goed mogelijk overbrengen.

Mevrouw Bonthuis: Voorzitter. Ik wil toch even opkomen voor de vertegenwoordiging vanuit alle gremia, want ik weet dat er goed is gezorgd voor de vertegenwoordiging vanuit veel gremia, maar bij lange na niet vanuit alle en op de voorbereidende bijeenkomsten en de discussies over de CAB, werd ter plekke geconstateerd dat juist de gewone inwoners, de stedelingen met name, uit beeld waren. Ik doe wel een oproep om die op de een of andere manier beter te betrekken dan hiervoor.

De voorzitter: Ik stel voor dit explicieter in de brief te zetten.

Besluit: Het algemeen bestuur stemt in met de geformuleerde reactie op het gewijzigd Unievoorstel tot aanpassing van het belastingstelsel.

4. Overige nota's ter besluitvorming

4.d. Aanvraag uitvoeringskrediet deelname PHARIO demonstratieproject PHA2USE

Mevrouw Korst: Voorzitter, wij hebben technische vragen gesteld, op welke wijze kunnen wij onze bijdrage bij een succesvervolg terugverdienen? Het antwoord is dat wij slib verkopen, dan besparen we 1 euro per vervuilingseenheid. Geldt dit voor alle deelnemers en hebben wij als Brabantse Delta een voorkeurspositie?

De heer Knook: Voorzitter, wij hebben een aantal vragen en kanttekeningen. Commerciële partijen willen nog niet investeren in de verdere ontwikkeling van bioplastics, omdat zij de risico's te groot vinden. Willen wij deze risico's als waterschap dan wel dragen, ook gezien de begroting en dat er relatief gezien weinig terugkomt? Wat zijn de consequenties als het project niet slaagt? Hoeveel risico lopen wij dat het project meer gaat kosten dan begroot en wat zijn dan de consequenties voor ons?

De heer Van Noord: Voorzitter. Volgens mij heeft het bedrijfsleven een groter belang dan ooit in dit programma. Het is een enorm project van 11 miljoen euro en als wij daarin voor 500.000 euro kunnen deelnemen, dan is dat een fantastisch resultaat. Wij blijven erop wijzen dat uiteindelijk de valorisatie wat ons betreft door marktpartijen moet plaatsvinden, maar met de inbreng van het bedrijfsleven bij dit project zijn wij zeer tevreden. Prima voorstel.

De heer De Boer: Voorzitter. Innovatie is voor ons een heel belangrijk speerpunt, wij hebben altijd gezegd, op dat punt mogen de kosten voor de baten uitgaan en als alle waterschappen een deel van de innovatieagenda op zich nemen, dan komen wij met zijn allen een heel eind. Soms loop je daarbij risico's maar dat is onvermijdelijk, want je zult gewoon een risico moeten nemen, anders kom je met zijn allen niet

verder. Wij dragen dit project een heel warm hart toe en met een relatief kleine financiële bijdrage van 500.000 euro aan een project van grote omvang, 11,5 miljoen euro en dat is een fantastisch resultaat. Dit moet aangenomen worden en met grote voortvarendheid opgepakt worden.

De heer Velthoen: Voorzitter, sommigen memoreerden het al. Ook de VVD worstelt met het risico van een goede uitkomst van de proef. Wij hebben net de discussie over de begroting gehad en dat wij zo nu en dan moeten zeggen dat wij sommige dingen niet gaan doen. Wij vragen ons af, waarom wil het dagelijks bestuur dit wel zo graag?

Mevrouw Bonthuis: Voorzitter. Ik wil deze vraag eigenlijk verwoorden in, waarom het algemeen bestuur dit zo graag wil, want het algemeen bestuur wil dit heel erg graag. Wij staan hier helemaal achter en wij geven complimenten aan het bestuur dat er zoveel partners zijn gevonden in dit geheel die het geheel een sprong voorwaarts brengen. Misschien een passend spreekwoord: een spierinkje uitgooien om een kabeljauw te vangen is hier op zijn plaats.

De heer Schots: Mevrouw Korst heeft een vraag over terugverdienen in de zin van de waarde van het slib. Wij zijn met een proefproject bezig dat de volgende fase ingaat, daarom wordt een beperkt bedrag gevraagd, want het is een demonstratieproject van zeer beperkte omvang waarmee je niet de hele markt die nog moet ontstaan, kunt gaan verdienen.

Terugverdiencalculaties en een business case waren niet de eerste insteek bij de volgende fase, dat was ook niet het geval bij de pilot op onze eigen waterzuivering bij Bath en dat past niet bij de fase van het project. Wat zou het kunnen opbrengen? Een ruwe inschatting is het bedrag dat daar genoemd is en dat is niet specifiek voor ons, dat is een overall gemiddelde voor alle partijen die deelnemen en dan nog is het een hele grove schatting. Het is geen business case die per se terugverdiend moet worden, als wij dat doen is het meegenomen, maar het is een propositie om de demonstratiefase op gang te krijgen. De vraag van de heer Knook, waarom nemen wij wel risico als commerciële partijen dat niet willen doen, moet ik iets nuanceren. Commerciële partijen zijn op dit moment nog niet bereid om grootschalig in de markt van bioplastics te treden, omdat ze de risico's daarvan te groot vinden. Met grootschalig bedoel ik een project op industriële schaal dat grote marktpartijen bedient. Dit demonstratieproject kent ook risico's, maar niet de risico's van de marktintroductie. Wij zetten nu een project op van enige omvang om de technologie die op pilotschaal bewezen is, grootschalig te implementeren in samenwerking met derde partijen uit de markt die datzelfde traject mee in willen. Onderdeel van de demofase is ook om te kijken of wij partijen in de markt vinden die PHARIO grootschalig naar een volgende stap willen brengen en daarvoor hebben wij de commerciële partijen die deelnemen hard nodig. Als de vijf waterschappen die nu samenwerken met andere partijen, dat niet doen, dan zakt het PHARIO-project in de benen en gaat het niet verder en dat is eeuwig zonde, want wij zien dat er een value case ligt met een grote potentie. Als je de publiciteit over PHARIO internationaal leest, dan is dat onbetwist, alleen wij moeten het dal door om richting markt te komen en deze ervan te overtuigen dat dit iets heel goeds is. Behalve dat wij technologisch verder moeten in deze fase, is het heel belangrijk om ketenpartijen te vinden die dit tot volwassenheid willen brengen en er een commercieel succes van maken. De heer Van Noord heeft aangegeven dat juist omdat wij marktpartijen hebben kunnen interesseren om mee te doen aan de demofase en dat zij een groot deel van het bedrag opbrengen, de vijf waterschappen brengen ieder 500.000 euro in, dat is 2,5 miljoen euro. Er zit een subsidieaanvraag bij de LIFE-regeling in de lucht die ook ongeveer 4 miljoen euro moet opleveren, maar dat hebben wij nog niet binnen. De rest wordt door commerciële partijen opgebracht, dat is het leeuwendeel van het investeringsbedrag. Wij zijn blij met de instemming en het enthousiasme van de heer De Boer. De heer Velthoen vraagt, waarom willen wij dit? Dat heb ik al geadresseerd in de beantwoording van de vragen van andere fracties. Wij zien hier een potentiële ontwikkeling die in de toekomst het slib als eindproduct van de waterzuivering die een waarde heeft die onze portemonnee terugvloeit, in plaats van een kostenpost om van het slib af te komen. Dat is de drijver. Omdat wij de pilot op Bath ondersteund hebben die buitengewoon succesvol is geweest, vinden wij het alleszins verantwoord gezien de potenties om nog een relatief klein bedrag in de volgende ontwikkeling te steken.

Tweede termijn

Mevrouw Korst: Het levert een bijdrage aan onze duurzame bedrijfsvoering en circulaire economie en daar staan wij vierkant achter.

Besluit: Het algemeen bestuur stemt in met:

1. Voorwaardelijke deelname aan een demonstratieproject om PHARIO verder te ontwikkelen. De deelname is in de vorm van een samenwerkingsverband (PHA2USE) met vier andere waterschappen (De Dommel, Scheldestromen, Hollandse Delta en Wetterskip Fryslân), STOWA en industriële partners (waaronder HVC en Paques).

Voorwaarden zijn:

- volledige projectfinanciering, inclusief subsidies, is rond;
- financieel project risico ligt bij HVC. Geen budgetoverschrijding voor de waterschappen;

- gedegen juridische samenwerkingsconstructie met duidelijke governance;
 - aanbestedingsrisico geborgd;
- 2. Het beschikbaar stellen van een uitvoeringskrediet van 560.000 euro voor het demonstratieproject als bijdrage in de totale projectomvang van 11.500.000 euro;**
- 3. Het verstrekken van mandaat voor het voeren van de onderhandelingen voor een samenwerkingsovereenkomst met de beoogde PHA2USE partners (waterschappen en als belangrijkste industriële partners HVC en Paques) aan de portefeuillehouder zuiveringsbeheer.**

4.f. Vaststelling Projectplan Waterwet EVZ 't Vlietje (Steenbergen)

Besluit: Het algemeen bestuur stelt het projectplan en ontwerp EVZ 't Vlietje in de gemeente Steenbergen vast. Na vaststelling van het projectplan Waterwet wordt het projectplan bekend gemaakt en ligt het plan gedurende zes weken ter inzage, waarbij voor belanghebbenden de mogelijkheid voor bezwaar en beroep open staat.

5. Mededelingen

5.a. Managementletter 2018-4

Besluit: Het algemeen bestuur neemt de managementletter 2018-4 voor kennisgeving aan.

5.b. Innovaties in beeld 2018

Besluit: Het algemeen bestuur neemt de mededeling voor kennisgeving aan.

5.d. Bestuursagenda 2019

Besluit: Het algemeen bestuur neemt de bestuursagenda 2019 voor kennisgeving aan.

5.e. #WSBD2023

Besluit: Het algemeen bestuur neemt de mededeling voor kennisgeving aan.

6. Notulen en besluitenlijst

Besluit: Het algemeen bestuur stelt de notulen (inclusief de actie-en toezeggingenlijst) en de besluitenlijst van 31 oktober 2018 vast.

7. Rondvraag

Mevrouw Bonthuis: Voorzitter. Twee belangrijke punten, gaswinning Waalwijk, Loon op Zand, Woudrichem. Ik meende dat u daar als dijkgraaf iets over zou zeggen, maar ik heb daar een paar vragen over. Minister Wiebes heeft alle zienswijzen van alle samenwerkende overheden in Brabant afgewezen en wil toch toestemming geven voor gaswinning. De gemeenten, provincie en waterschappen zijn bezig om zich te beraden. Ik heb vernomen dat Brabantse Delta hierover in hoger beroep wil gaan. Ik heb een verzoek. Ik heb een vraag ontvangen van het dagelijks bestuur van Rivierenland, zij willen hier graag aan meedoen. Zij moeten op 10 december iets indienen, dat is anders dan Waalwijk, 20 december en Loon op Zand 27 december. De vier waterschappen willen hier gezamenlijk in optrekken. Ik heb bij de provincie gepeild hoe zij erin staat en vanmiddag heb ik van gedeputeerde Van den Hout begrepen dat hij op 4 december het voorstel gaat doen aan GS om in beroep te gaan, zo mogelijk gezamenlijk met gemeenten en waterschappen. Waalwijk en Loon op Zand dringen heel erg aan op samen optrekken, stellen dat zeer op prijs, of dat ook allemaal lukt gezien 10 december, moeten wij even kijken. Misschien zijn er twee sporen, maar dat hoor ik graag.

De voorzitter: Wij stemmen met andere waterschappen af om gemeenschappelijk in hoger beroep te gaan met de argumentatie die wij de vorige keer hebben genoemd. De vorige keer hebben wij er in het algemeen bestuur over gesproken, doen wij dat met alle overheidspartners samen of met de waterschappen afzonderlijk? Ik hoorde de heer Van der Kallen de vorige keer zeggen, dat moeten wij vooral als waterschappen zelf doen. Vanuit dat perspectief zullen wij dat ook nu weer doen en de suggestie om Rivierenland hierbij te betrekken en de termijn daarvoor te bewaken vind ik een goede. De vorige keer hebben wij het samen met De Dommel gedaan en ik stel voor om nu met Rivierenland te kijken.

Mevrouw Bonthuis: Prima, dat is helemaal in lijn met wat het algemeen bestuur unaniem eerder heeft aangegeven. Een ander punt. De samenwerking met Vlaanderen. Er speelt heel veel rond de grens bij het

Merkske aan Vlaamse kant qua vergunningverlening. Ook bij het eerder ongeveer anderhalf jaar geleden langsgesproken bedrijf van Jansen Galgenvoort, de megastal die alle kranten heeft gehaald, speelt opnieuw van alles. Het is bijzonder dat minister Schauvliege van de provincie Antwerpen aan de Nederlandse overheden advies heeft gevraagd en dat is een positieve nieuwe stap in deze samenwerking. Ik was alleen verbaasd dat die adviesaanvraag nergens opdook bij geen enkele overheid of gemeente, provincies of ONWB. Inmiddels is dankzij de contacten van natuurland op ambtelijk niveau een en ander hierin versnelling geraakt en daarvoor wil ik het ambtelijk apparaat complimenteren, dat wij daar zo goed bovenop zitten en bij andere gemeentelijke overheden is dat inmiddels ook zo ver. Dat is een positieve stap in het dossier dat wij allemaal heel belangrijk vinden.

De heer De Jong: Wij hebben inderdaad de signalen ontvangen. Wij wisten van een hick-up die de omgevingsdienst aan de Nederlandse kant zich aangetrokken heeft en hierin adviserend is opgetreden, dus wij zijn er alert op.

De heer Kocx: Ik heb een vraag over het mysterie van het zwarte water in Stampersgat. Daar is van alles over te doen in de media. Ik verzoek om bij de volgende vergadering op 12 december een mededeling te krijgen over wat er precies gebeurd is en wat het allemaal gekost heeft en of wij op een of andere manier dat ergens kunnen verhalen.

De voorzitter: Ik stel voor het mysterie tot 12 december uit te stellen.

De heer De Boer: De vorige keer heb ik in de rondvraag gevraagd naar de afwikkeling van de calamiteit afvalwaterpersleiding Halderberge en de communicatie daarover. De portefeuillehouder heeft toen toegezegd dat hij het algemeen bestuur zou informeren. Nu zie ik weggemoffeld als laatste onderdeel van de beantwoording van technische vragen dat er een kleine passage over staat met getallen die ik helemaal niet thuis kan brengen. Ik had de verwachting dat het gehele algemeen bestuur zou worden geïnformeerd daarover. Ik voel mij hiermee met een kluitje in het riet gestuurd. Ik vraag u om hier wat meer tijd en aandacht aan te schenken.

De heer Schots: U bent niet met een kluitje in het riet gestuurd, wij hebben de beantwoording in de technische vragen opgenomen, dat is de passage op de laatste bladzijde van de technische vragen. Daar zijn de bedragen uit de projectadministratie vermeld. Wij hebben geconstateerd dat de gemeente Halderberge in de communicatie die u de vorige keer aangehaald heeft, andere bedragen genoemd heeft waarvan wij de oorsprong en achtergrond niet kennen. Dit zijn de bedragen die bij ons bekend zijn en die gevoteerd, besteed en inmiddels terug ontvangen zijn voor wat de verzekeringspenningen betreft en dat is in lijn met het besluit van het algemeen bestuur. In mijn beleving is dat een adequate beantwoording van de vragen.

De heer Wijnen: Het is mij een dezer dagen in de wandelgangen ter ore gekomen dat het waterschap het anders gaat doen bij het schoonmaken en dat zou zijn dat er volgend jaar gestopt gaat worden met klepelen bij het opschonen van de sloten. Is dit wel of niet waar? Het antwoord kan ook schriftelijk.

De voorzitter: Ik stel voor hier later op terug te komen.

De heer Sneepe: Voorzitter, wij hebben de droogte geëvalueerd, wij hebben de discussie over klimaatadaptatie en gistermiddag was er bij de ZLTO ook zo'n discussie onder agrariërs en die vindt u aan uw zijde. Dat was al wel duidelijk, maar laten wij die groep vooral niet vergeten in de discussie straks. Een ander punt is en waarschijnlijk ben ik de enige, maar mijn iPad vertoont weleens kuren en dat belemmert mij regelmatig in de uitoefening van waar ik hier voor gevraagd ben. Ik zou willen vragen na te denken over hoe wij dat kunnen voorkomen voor de nieuwe algemeen bestuursleden.

De heer Van Dam: Ik kan u geruststellen, u bent zeker niet de enige.

De voorzitter: Wij gaan daarnaar kijken.

8. Sluiting

De voorzitter: Ik dank u voor uw bijdragen en ter ere van de nieuwe secretaris-directeur gaan wij samen een borrel drinken in het Koetshuis. Ik sluit de openbare vergadering om 22.45 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op 30 januari 2019.

De dijkgraaf

De wnd. secretaris-directeur

